

Τα όρια των προσωπικών δεδομένων

Του Πάσχου Μανδραβέλη (www.medium.gr) Δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Απογευματινή» στις 1.11.2005

Έχουμε αναφερθεί πολλάκις στο νέο κοσκινάκι της ελληνικής κοινωνίας –τα προσωπικά δεδομένα– τα οποία δεν ξέρουμε πού να τα κρεμάσουμε. Έχουμε στηλιτεύσει την τακτική της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (ΑΠΠΔ) να επιβάλλει «εθνική ομερτά», όπως προσφυώς έγραψε ο κ. Γιάννης Πρετεντέρης ([«Το Βήμα» 13.10.2005](#))

Η πρακτική της Αρχής είναι ανησυχητική. Η διαστολή του ρόλου της πλήττει κατευθείαν την ενημέρωση και τα κρούσματα υπέρβασης των καθηκόντων της πολλά. Γράψαμε επ' αυτού τον περασμένο Απρίλιο ([«Χωροφυλακή προσωπικών δεδομένων»](#), [«Απογραφές» 26.4.2005](#)):

«Το υπουργείο Εθνικής Αμυνας ανακοίνωσε ότι ανακάλυψε πως 47 ξέφυγαν τη στράτευση με παράνομες ή έστω παράτυπες διαδικασίες. Ανευ λόγου γνώσεως, μπορώ να πω ότι η είδηση είναι μαίμου. Δεν διασταυρώνεται από πουθενά, επειδή η Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (ΑΠΠΔ) απαγόρευσε τη δημοσιοποίηση των ονομάτων τους. Αρα οποισοδήποτε καλοθελητής μπορεί να πει ότι είναι πέντε οι παραβάτες της στρατιωτικής νομοθεσίας κι εμφανίζεται ο αριθμός 47 για να πάρει τα δημόσια εύσημα το ΓΕΕΘΑ, ή ότι είναι εκατό και κρύβουν τους άλλους πενήντα τρεις. Κανείς δεν θα το μάθει ποτέ.

Η ίδια απαγόρευση ισχύει και στην Ελληνική Αστυνομία, η οποία δεν γνωστοποιεί πλέον ποιους συλλαμβάνει, διότι η ανακοίνωση θεωρείται παραβίαση ιδιωτικού χώρου! Έτσι, κάθε Αστυνομική Διεύθυνση μπορεί ανέλεγκτα να προχωράει σε ανακοινώσεις για συλλήψεις εκατοντάδων –ή γιατί όχι;- χιλιάδων παρανόμων καθημερινά, δίνοντας μόνον τα αρχικά του ονόματός των. Δεν μπορούν να ελεγχθούν από πουθενά διότι η «Χωροφυλακή» (όπως εξελίχθηκε) Προσωπικών Δεδομένων απαγορεύει στους δημοσιογράφους να κάνουν τη δουλειά τους.

Φυσικά, σε μια χώρα με παράδοση ανελευθερίας ένα νέο όργανο ανελεύθερα θα βουλεύεται. Η ΑΠΠΔ, όμως, υπερβαίνει κατά πολύ τα εσκαμμένα. Μεταφέρει στη σφαίρα του ιδιωτικού ένα ολόκληρο κομμάτι της δημόσιας ζωής. Δεν είναι ιδιωτική υπόθεση η σύλληψη ενός παραβάτη κάποιου νόμου. Την πραγματοποιούν δημόσια όργανα και οφείλουν οι πολίτες να γνωρίζουν τι στην ευχή κάνουν αυτά τα όργανα, τα οποία αυτός πληρώνει (...).

Τελευταίο κατόρθωμα της Ανεξάρτητης Αρχής Προσωπικών Δεδομένων είναι η απόφαση για επιβολή προστίμου 5.000 ευρώ στην Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών (ΕΣΗΕΑ), επειδή δημοσιοποίησε τα στοιχεία των εργαζόμενων δημοσιογράφων στο Δημόσιο, δηλαδή των δημοσιογράφων που πληρώνει ο ελληνικός λαός. Το σκεπτικό της απόφασης έχει ενδιαφέρον γιατί, κατά πως μας λέει η ΑΠΠΔ, όλοι (υπουργός Επικρατείας, ΕΣΗΕΑ) μπορούν να γνωρίζουν ποιοι δουλεύουν στο Δημόσιο, πλην εκείνων που τους πληρώνουν, δηλαδή του ελληνικού λαού.».

Αυτές οι υπερβολές δικαίως ξεσήκωσαν την μήνιν πολλών, μεταξύ αυτών και του πρώην πρωθυπουργού κ. Κώστα Μητσοτάκη. Μόνον που ο τελευταίος προχώρησε ένα βήμα περισσότερο και στις υπερβολές της Αρχής, απάντησε με υπερβολή. Ζήτησε μιλώντας στα Χανιά (9.10.2005) την κατάργησή της: «Δεν μπορώ να καταλάβω την περίφημη Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων», είπε, «η οποία απαγορεύει να δοθούν στη δημοσιότητα τα ονόματα εκείνων οι οποίοι κατά τρόπον απaráδεκτο, ανήθικο και παράνομο αποφεύγουν τη στράτευσή τους... Την περίφημη αυτή Αρχή, μία από τις πολλές που δημιουργήσαμε με το καινούριο Σύνταγμα, καλά θα κάνουμε το ταχύτερο να την καταργήσουμε. Διότι στον τόπο αυτόν, αυτό που κατ' εξοχήν χρειαζόμαστε είναι η αίσθηση του χρέους απέναντι του συνόλου, σε μία χώρα όπου ο ατομικισμός φτάνει στα ακρότατα όριά του».

Είναι επιτακτικό, λοιπόν, να ξεκαθαρίσουμε μερικά πράγματα, επειδή υπάρχει ο κίνδυνος να καταργηθεί μια αναγκαία Αρχή πριν κατ' ουσίαν αυτή προλάβει να λειτουργήσει.

Οι Αρχές Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων δημιουργήθηκαν ως θεσμική απάντηση στις δυνατότητες που δίνει η πληροφορική τεχνολογία για την εύκολη δημιουργία αρχείων (και) ιδιωτικών στοιχείων. Δεν φτιάχτηκαν για να αποτρέπουν πιθανές δημοσιογραφικές υπερβολές, ούτε να προστατεύουν κάποιους που «νταραβερίζονται» με το Δημόσιο από τα φώτα της δημοσιότητας. Γι' αυτό, εξάλλου, είναι και τόσο νέος θεσμός. Οι δημοσιογραφικές υπερβολές και οι συναλλαγές με το Δημόσιο είναι φαινόμενο δύο τουλάχιστον αιώνων, αλλά ποτέ δεν μπήκε θέμα «προστασίας» από μια ανεξάρτητη αρχή. Τώρα που έχουμε πληροφορική τεχνολογία, τώρα χρειαζόμαστε την εν λόγω αρχή.

Η ΑΠΠΔ έχει, λοιπόν, πολύ σημαντικό ρόλο να παίξει, αλλά αντί να ασχολείται με τις αρμοδιότητές της, αποφάσισε να το παίξει «Χωροφύλακας» της ενημέρωσης. Πιθανώς αυτό να οφείλεται στο γεγονός ότι απαρτίζεται από συνταξιούχους δικαστικούς που δεν αντιλαμβάνονται τους κινδύνους τους οποίους δημιουργεί η πληροφορική τεχνολογία και γι' αυτό δίνουν βάρος στα εκτός των αρμοδιοτήτων τους.

Όπως και να έχει το ζήτημα όμως, η δυσλειτουργία της Αρχής –παρά το γεγονός ότι πλήττει υψηλότερα αγαθά της Δημοκρατίας, όπως είναι η ελευθερία της ενημέρωσης– δεν είναι λόγος κατάργησής της. Απλώς πρέπει να αλλάξει ρότα και να ασχοληθεί με τις αρμοδιότητές της. Κι αν ασχοληθεί θα διαπιστώσει ότι παραιναι πολλές και δεν θα της απομένει χρόνος να αποκρύπτει ποιοι διέφυγαν παρανόμως την στράτευση ή νομίμως εργάζονται στο Δημόσιο...